

ประมวลรายวิชา

THI2303 วรรณกรรมกับการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2568

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮก และอาจารย์ธิดาดาว เดชศรี

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำอธิบายรายวิชา

ลักษณะและพัฒนาการของวรรณกรรมไทยหลังปี พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน บริบทของสังคมที่ส่งผลต่อวรรณกรรมแต่ละสมัย ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์กับการประยุกต์ใช้วิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมไทย การฝึกวิจารณ์และนำเสนอบทวิจารณ์วรรณกรรมได้อย่างสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ

- 1) อธิบายลักษณะและพัฒนาการของวรรณกรรมไทยหลังปี พ.ศ.2475 ได้
- 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับวรรณกรรมไทยหลังปี พ.ศ.2475 ได้
- 3) อธิบายทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์และนำมาประยุกต์ใช้วิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมไทยได้
- 4) นำเสนอบทวิจารณ์วรรณกรรมได้อย่างสร้างสรรค์

รูปแบบการเรียนการสอน วัน เวลาและสถานที่เรียน

On-site 4 ชั่วโมง ทุกวันพฤหัสบดี* ประกอบด้วย การบรรยาย การอ่านตัวบท การอภิปรายกลุ่ม และการฝึกเขียนบทวิจารณ์ ดังนี้

หมู่เรียนที่ 2 : 8.00 – 12.00 น. ห้อง 1151 ชั้น 5 อาคารกรรณาภรณ์พิพัฒน์

หมู่เรียนที่ 1 : 13.00 – 17.00 น. ห้อง 1151 ชั้น 5 อาคารกรรณาภรณ์พิพัฒน์

*หากมีเหตุจำเป็นอาจปรับเปลี่ยนเวลา และ/หรือปรับรูปแบบเป็น online ตามความเหมาะสม

ติดต่อผู้สอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮก

ห้องพัก 1155 ชั้น 5 อาคารกรรณาภรณ์พิพัฒน์

Line ID: saraanpop **อีเมล** saranpat.bo@ssru.ac.th

อาจารย์ธิดาดาว เดชศรี

ห้องพัก 1155 ชั้น 5 อาคารกรรณาภรณ์พิพัฒน์

Line ID: thidadow **อีเมล** thidadow.de@ssru.ac.th

รายละเอียดการเรียนรายสัปดาห์

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	หัวข้อ	ผู้สอน
1	11 ธ.ค. 68	ประวัติศาสตร์วรรณกรรมไทยโดยสังเขป ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจารณ์วรรณคดีไทย	ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮุก
2	18 ธ.ค. 68	การวิจารณ์แนวทวิวิจารณ์ (new criticism) และการอ่านละเอียด (close reading)	ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮุก
3	25 ธ.ค. 68	Workshop การเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรมอย่างสร้างสรรค์ (1): หลักการเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรม	วิทยากร
4	1 ม.ค. 69	หยุดเนื่องในวันขึ้นปีใหม่	
5	8 ม.ค. 69	การวิจารณ์แนวมาร์กซิสต์ (Marxism)	อ.ธิดาดาว เดชศรี
6	15 ม.ค. 69	การวิจารณ์แนวจิตวิทยา (Psychoanalysis)	อ.ธิดาดาว เดชศรี
7	22 ม.ค. 69	การวิจารณ์แนวสตรีนิยม (Feminism)	อ.ธิดาดาว เดชศรี
8	29 ม.ค. 69	สอบกลางภาคเรียน	
9	5 ก.พ. 69	Workshop การเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรมอย่างสร้างสรรค์ (2): การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการวิจารณ์วรรณกรรม	อ.ธิดาดาว เดชศรี
10	12 ก.พ. 69	การวิจารณ์ตามแนวคิดโครงสร้างนิยม (structuralism) และหลังโครงสร้างนิยม (poststructuralism)	อ.ธิดาดาว เดชศรี
11	19 ก.พ. 69	การวิจารณ์ตามแนวหลังสมัยใหม่ (postmodernism)	อ.ธิดาดาว เดชศรี
12	26 ก.พ. 69	การวิจารณ์แนวหลังอาณานิคม (postcolonialism) และวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies)	ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮุก
13	5 มี.ค. 69	การวิจารณ์กับแนวคิดพหุมนุษย์ (posthuman) และการวิจารณ์เชิงนิเวศ (ecocriticism)	ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮุก
14	12 มี.ค. 69	การวิจารณ์แนวสหบท (intertextuality) และสหสื่อ (intermediality)	ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮุก
15	19 มี.ค. 69	Workshop การเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรมอย่างสร้างสรรค์ (3): การใช้ทฤษฎีในการวิจารณ์วรรณกรรมและการพัฒนางานเขียนบทวิจารณ์	ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮุก
16	26 มี.ค. 69	สอบปลายภาคเรียน	

การประเมินผล

รายวิชานี้คะแนนเต็ม 100 คะแนน แบ่งสัดส่วนคะแนน ดังนี้

1. การประเมินผลด้วยการสอบ 40 คะแนน แบ่งเป็น
 - 1.1 สอบกลางภาคเรียน 20 คะแนน
 - 1.2 สอบปลายภาคเรียน 20 คะแนน
2. การประเมินผลจากบทวิจารณ์วรรณกรรม/สื่อ 50 คะแนน แบ่งเป็น
 - ชั้น 1 บทวิจารณ์ที่ปรับปรุงจากบทวิเคราะห์ 10 คะแนน (กลาง ม.ค.)
 - ชั้น 2 บทวิจารณ์ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎี 1 10 คะแนน (กลาง ก.พ.)

- ชั้น 3 บทวิจารณ์ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎี 2 15 คะแนน (กลาง มี.ค.)
 ชั้น 4 บทวิจารณ์ที่ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ 15 คะแนน (หลังสอบปลายภาค)

3. การประเมินผลด้วยการเตรียมพร้อมและมีส่วนร่วมในชั้นเรียน 10 คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล

สัญลักษณ์	ความหมาย	ช่วงคะแนน (100 คะแนน)	ค่าระดับคะแนน (4)
A	ดียอดเยี่ยม	86 – 100	4.00
A-	ดีเยี่ยม	82 - 85	3.75
B+	ดีมาก	78 - 81	3.50
B	ดี	74 – 77	3.00
B-	ค่อนข้างดี	70 – 73	2.75
C+	ปานกลางค่อนข้างดี	66 – 69	2.50
C	ปานกลาง	62 – 65	2.00
C-	ปานกลางค่อนข้างอ่อน	58 – 61	1.75
D+	ค่อนข้างอ่อน	54 – 57	1.50
D	อ่อน	50 – 53	1.00
D-	อ่อนมาก	46 – 49	0.75
F	ตก	0 – 45	0.00

เอกสารอ่านประกอบการจัดการเรียนรู้

ตำรา/หนังสือเกี่ยวกับวรรณคดีวิจารณ์โดยรวม

กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2560. *วรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ขวัญชนก นัยเจริญ. 2566. *วรรณกรรมวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: การพิมพ์ต่อทคอม.

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต, รื่นฤทัย สัจจพันธุ์และดวงมน จิตรจ้านงค์. 2541. *ทอไหมในสายน้ำ: 200 ปี วรรณคดีวิจารณ์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

ดวงมน จิตรจ้านงค์. 2556. *วรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. 2539. *แฉ่งวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. 2543 *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศยาม

ประคอง เจริญจิตรกรรม. 2556. *หลักการเขียนวิจารณ์วรรณกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิเชฐ แสงทอง. 2565. *วรรณกรรมวิจารณ์ : แนวคิดและปฏิบัติการ*. ปัตตานี: ศูนย์ภาษาไทยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ฟอสเตอร์, โธมัส ซี (เขียน), สุนันทา วรรณสินธ์ เบล (แปล). 2565. *วิชาอ่านโลกระหว่างบรรทัด: คู่มือถอดรหัสวรรณกรรมอย่างลุ่มลึกและรื่นรมย์*. กรุงเทพฯ : บุ๊คสเคป.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. 2531. *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วีรวัฒน์ อินทรพร. 2561. *วรรณคดีวิจารณ์*. นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สรณัฐ ไตลังคะ. 2560. *ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง*. พิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2555. *เอกสารการสอนชุดภาษาไทย 7 (วรรณคดีวิจารณ์สำหรับครู)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อิงอร สุพันธ์ุณี. 2558. *วรรณกรรมวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตำรา/หนังสือ/บทความแนะนำเกี่ยวกับทฤษฎีวรรณคดี

1. ตำราทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์ในภาพรวม

คณาจารย์ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ. 2560. *วรรณคดีที่ค้นหา*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เจตนา นาควิชระ. 2542. *ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศยาม

เจตนา นาควิชระและรื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (บก). *ทฤษฎีกับการวิจารณ์ศิลปะ : ทัศนะของนักวิชาการไทย*. ปทุมธานี: นาค.

โจนาธาน คัลเลอร์ (เขียน), สุนันทา วรรณสินธ์ เบล (แปล). 2561. *ทฤษฎีวรรณคดี ความรู้ฉบับพกพา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คสเคป.

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. 2558. *อ่าน(ไม่)เอาเรื่อง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อ่าน.

ตรีศิลป์ บุญจรงค์. 2553. *ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ: วรรณคดีเปรียบเทียบ กระบวนทัศน์และวิธีการ*. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญญา สังขพันธานนท์. 2559. *แฉวรรณคดี ทฤษฎีร่วมสมัย*. ปทุมธานี: นาค.

นพพร ประชากุล. 2552. *ยกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 1: ว่าด้วยวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: อ่าน.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (บก). 2562. *นวัตวิถี: วิถีวิทยาร่วมสมัยในการศึกษาวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: ศยาม.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2559. *ทฤษฎีวรรณคดีตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2567. *ทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์ตะวันตก: จากเพลโตสู่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Barry, Peter. 2017. *Beginning Theory: An Introduction to Literary and Cultural Theory*. Manchester: Manchester University Press.

Bertens, Hans. 2024. *Literary Theory: The Basics*. 4th Ed. London: Routledge.

Cain, William E, and Leitch, Vincent B. (eds). 2018. *The Norton Anthology of Theory and Criticism*. 3rd Ed. New York: W. W. Norton.

Harmon, William, and Holman, C. Hugh. 2000. *A Handbook to Literature*. 8th Ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Ryan, Michael. 2011. *The Encyclopaedia of Literary and Cultural Theory*. Chichester: Wiley-Blackwell.

Shuster, Martin. 2024. *Critical Theory: The Basics*. London: Routledge.

2. ตำราและหนังสือเกี่ยวกับวรรณกรรมวิจารณ์แนวทฤษฎีวรรณคดี/การอ่านละเอียด

กุสุมา รัชชมนณี. 2549. *การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โชษิตา มณีใส. 2559. *เทียนทองส่อง*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.อี.วิง.

ธเนศ เวศร์ภาดา. 2543. *ตำราประพันธ์ศาสตร์ไทย : แนวคิดและความสัมพันธ์กับขนบวรรณศิลป์ไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธเนศ เวศร์ภาดา. 2549. *หอมโลกรวรรณศิลป์ : การสร้างรสสุนทรีย์แห่งวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: ปาเจรา.

นิตยา แก้วคัลณา. 2557. *บทพรรณนาในกวีนิพนธ์ไทย: ลีลา ความคิด และการสืบสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิตยา แก้วคัลณา. 2563. *จินตภาพในวรรณกรรมไทย: วัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ การสืบสรรค์ และแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สายวรุณ สุนทรโรทก. 2560. *วรรณคดีวิจักขณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. 2558. *เจิมจันทร์กังสดาล : ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสฐียรโกเศศ. 2533. *การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสภา.

ตำรา/หนังสือเกี่ยวกับทฤษฎีสัมพันธภาพหรือสหบท และการวิจารณ์ข้ามสื่อ

กาญจนา แก้วเทพ. 2553. *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทองแสง เชาวร์ชุดิ. 2560. “วรรณกรรมกับภาพยนตร์” ใน *วรรณคดีทัศน์ 2: วรรณกรรมข้ามศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นัทธนัย ประสานนาม, (บก.). 2564. *สุนทรียสทลื้อ*. กรุงเทพฯ: ศยาม

นัทธนัย ประสานนาม. 2564. *เขียนด้วยเงา เล่าด้วยแสง: วรรณกรรมกับการดัดแปลงศึกษา*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

ตำรา/หนังสือ/งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์ตามแนวคิดวิทยา

ชลธิรา สัตยาวัฒนา. 2513. *การนำวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคดีไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทอแสง เขาว์ชุตติ. 2557. *ชาตินิยมในนวนิยายของทมยันตี: จากมุมมองทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฌากส์ ลากอง* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิริยะดิศ มานิตย์. 2556. *ศัพท์จิตวิเคราะห์สำหรับวรรณคดีวิจารณ์: คำอธิบายตามแนวของซิกมันด์ ฟรอยด์*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิริยะดิศ มานิตย์. 2557. *ฟรอยด์กับศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิริยะดิศ มานิตย์. 2559. *ปมเอติปัสในนิทานแปร์โรต์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณมา เกรียงไกรเพ็ชร. 2549. *พระอภัยมณี: การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: ศยาม.

ตำราทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์ตามแนวสตรีนิยม เพศและควิเยร์

คำ ผกา. 2556. *กระตุ้ดอกทอง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อ่าน.

ชุตติมา ประกาศวุฒิสาร. 2563. *หญิงร้ายในกายงาม: ความเป็นหญิงกับวิกฤตความเป็นสมัยใหม่ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. 2560. *เพศในเขาวงกต : แนวคิดทฤษฎีเพศในวัฒนธรรมบริโภค*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ลูซี่ ดีแลป (เจียน), นราวัลลภ ปฐมวัฒน์ (แปล). 2567. *เฟมินิสต์: ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมทางเพศ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คสเคป.

วารุณี ภูริสินสิทธิ์. 2545. *สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ. 2563. *สยาม เชนเดิลแมน: สองนิยามความเป็น “สุภาพบุรุษ” จากพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 และวรรณกรรมของศรีบูรพา*. กรุงเทพฯ: มติชน.

เสนาะ เจริญพร. 2548. *ผู้หญิงกับสังคม ในวรรณกรรมไทยยุคฟองสบู่*. กรุงเทพฯ: มติชน.

Barmé, Scot. 2002. *Woman, Man, Bangkok: Love, Sex, and Popular Culture in Thailand*. London: Rowman & Littlefield.

Jackson, Peter (ed). 2011. *Queer Bangkok: Twenty-First-Century Markets, Media, and Rights*. Hong Kong: Hon Kong University Press.

Tang, Shawna and Wijaya, Hendri Yulius (eds). 2022. *Queer Southeast Asia*. London: Routledge.

ตำรา/หนังสือทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์ตามแนวโครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยม และหลังสมัยใหม่

กฤษดาวรรณ หงส์ลดาธรมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์ (บก.). 2549. *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. 2559. *สังคมนิยมหัตถ์จรรยา : ในงานของกาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ โทนี มอร์ริสัน และวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: อ่าน.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2555. *สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิชาษา.

- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2556. *ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2560. *วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะและความเป็นอื่น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- พิเชษฐ แสงทอง. 2550. *วาทกรรมวรรณกรรม: เปิดกระบวนทัศน์ใหม่ในวรรณกรรมศึกษา*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรลิ่งด์ บาร์ตส์ เขียน, วรรณพิมล อังคศิริสรรพ แปล. 2558. *มายาคติ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- ศิริพร ภักดีผาสุข. 2561. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2559. *อ่านเมือง เรื่องคนกรุง: วรรณกรรม วิถีความสัมพันธ์ และภาพแทนของพื้นที่*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสาวณิต จุลวงศ์. 2550. *ความซับซ้อนของการเล่าเรื่อง : ลักษณะหลังสมัยใหม่ในบันเทิงคดีร่วมสมัยของไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณิต จุลวงศ์. 2561. *วรรณคดีศึกษา: จากพื้นผิว ถึงโครงสร้างสู่อุดมการณ์*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- ตำรา/หนังสือเกี่ยวกับทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์ตามหลังอาณานิคม
- ธงชัย วินิจจะกุล. 2560. *คนไทย/คนอื่น: ว่าด้วยคนอื่นของความเป็นไทย*. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.
- ธงชัย วินิจจะกุล. 2562. *เมื่อสยามพลิกผัน: ว่าด้วยกรอบมโนทัศน์พื้นฐานของสยามยุคสมัยใหม่*. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.
- นัทธนัย ประสานนาม. 2561. *หลงวิจิตรวาทการกับนิยายโรมานซ์แนวจักรวรรดินิยม*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Harrison, Rachel (ed). 2014. *Disturbing Conventions: Decentering Thai Literary Cultures*. London: Rowman & Littlefield
- Harrison, Rachel and Jackson, Peter (eds). 2010. *The Ambiguous Allure of the West: Traces of the Colonial in Thailand*. Hong Kong: Kong Kong University Press.
- McLeod, John. 2010. *Beginning Postcolonialism*. 2nd Ed. Manchester: Manchester University Press.
- Young, Robert. 2020. *Postcolonialism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press

ตำรา/หนังสือเกี่ยวกับการวิจารณ์นวนิยายประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมศึกษา

- กาญจนา แก้วเทพ. 2557. *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ธงชัย วินิจจะกุล. 2558. *กำเนิดสยามจากแผนที่: ประวัติศาสตร์ภูมิกายาของชาติ*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.

ธงชัย วินิจจะกุล. 2562. *ออกนอกขนบประวัติศาสตร์ไทย : ว่าด้วยประวัติศาสตร์นอกขนบและวิธีวิทยาทางเลือก*. นนทบุรี: ฟ้ายิ้มด้วยกัน.

วสันต์ ปัญญาแก้ว. 2560. *วัฒนธรรมศึกษาเบื้องต้น*. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2560. “จากวัฒนธรรมศึกษาสู่วรรณกรรมวิจารณ์” ใน *ทฤษฎีกับการวิจารณ์ศิลปะ: ทัศนะของนักวิชาการไทย*, เจตนา นาควัชระและรีนฤทัย สัจจพันธุ์ (บก.). ปทุมธานี: นาค.

แอนเดอร์สัน, เบน เขียน, กษิร ชีพเป็นสุข และคณะ แปล. 2552. *ชุมชนจินตกรรม: บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ของชาตินิยม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

Barker, Chris and Jane, Emma. 2016. *Cultural Studies: Theory and Practice*. Los Angeles: SAGE.

Storey, John (ed). 2019. *Cultural Theory and Popular Culture: A reader*. 5th Ed. London: Routledge

Storey, John. 2024. *Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction*. 10th Ed. London: Routledge

ตำรา/หนังสือ/บทความเกี่ยวกับการวิจารณ์เชิงนิเวศ

กอบกาญจน์ ภิณฑุมารค. 2554. *ธรรมชาติในกวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัย (พ.ศ. 2520-2547)*. กรุงเทพฯ: อินทนิล.

ชัยยนต์ ทองสุขแก้ง. 2567. “มนุษยศาสตร์สิ่งแวดล้อม จากวิกฤตโลกผันผวนสู่มนัสทัศน์วัฒนธรรมสีเขียว” ใน *มนุษยศาสตร์สหวิทยาการ, ภัณฑุญา วัฒนกุล* (บก.). กรุงเทพฯ: ศยาม.

ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์. 2559. *พินิจปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านมุมมองวรรณกรรมอเมริกันร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์. 2560. “การวิจารณ์วรรณกรรมแนวนิเวศ (Ecocriticism): บทแนะนำเบื้องต้น” ใน *ทฤษฎีกับการวิจารณ์ศิลปะ: ทัศนะของนักวิชาการไทย*, เจตนา นาควัชระและรีนฤทัย สัจจพันธุ์ (บก.). ปทุมธานี: นาค.

ธัญญา สังขพันธานนท์. 2556. *ผู้หญิงยิ่งเร็ว: ผู้หญิง ธรรมชาติ อำนาจ และวัฒนธรรมกำหนด สตรีนิยมเชิงนิเวศในวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: นาค.

ธัญญา สังขพันธานนท์. 2556. *วรรณคดีสีเขียว: กระบวนทัศน์และวาทกรรมธรรมชาติในวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: นาค.

เพชรวรรณ บุญพร้อมกุล. 2562. “Ecocriticism นิเวศวิจารณ์: วรรณกรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โลก” ใน *นววิถี: วิธีวิทยาร่วมสมัยในการศึกษาวรรณกรรม*, สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (บก.). กรุงเทพฯ: ศยาม.

Ryan, John Charles, ed. 2018. *Southeast Asian Ecocriticism: Theories, Practices, Prospects*. Lanham: Lexington

บทความ/หนังสือ/ตำราที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์แนวพหุมนุษย

ธัญญา สังขพันธานนท์. 2560. “ใช่เพียงแค่ชาน: สัตวศึกษาในมุมมองของการวิจารณ์แนวนิเวศ” ใน *ทฤษฎีกับการวิจารณ์ศิลปะ: ทัศนะของนักวิชาการไทย*, เจตนา นาควัชระและรีนฤทัย สัจจพันธุ์ (บก.). ปทุมธานี: นาค.

มิ่ง ปัญหา. 2562. “หลังมนุษย์นิยมกับบรรณคดีวิจารณ์: กรณีศึกษาด้านภววิทยาเชิงวัตถุของแกร์หม ฮาร์แมน (Graham Harman)” ใน *นววิถี: วิถีวิทยาร่วมสมัยในการศึกษาวรรณกรรม*, สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (บก.). กรุงเทพฯ: ศยาม.

ยุกติ มุกดาวิจิตร และชัชชล อัจฉนาทิตติ, (บก.). 2564. *มานุษยวิทยาพื้นมนุษย์*. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

วิศิษฐ์ ปันทองวิชัยกุล. 2567. “ภววิทยาหลังมนุษย์: สภาวะใหม่ในสนามของความสัมพันธ์” ใน *มนุษยศาสตร์สหวิทยาการ*, กัญญา วัฒนกุล (บก.). กรุงเทพฯ: ศยาม.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2560. “สัตว์ศึกษา: สู่โลกหลังภาพแทน” ใน *สิ่งสารลัทธิ: มานุษยวิทยาว่าด้วยสัตว์และสัตว์ศึกษา*, สุตแดน วิสุทธิลักษณ์ (บก.). กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา (โครงการจัดพิมพ์คอปไฟ).

Braidotti, Rosi. 2021. *The Posthuman*. Cambridge: Polity

หนังสือรวมบทวิจารณ์วรรณกรรม

25 ปี ซีไรต์: รวมบทวิจารณ์คัดสรร. 2547. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

จิรัฏฐ์ เฉลิมแสนยากร. 2562. *วรรณกรรมดัดแปลง: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมคัดสรร*. กรุงเทพฯ: กลุ่มพิมพ์.

ชมัยภร แสงกระจ่าง, (บก.). 2561. *ดวงใจวิจารณ์: การวิจารณ์ในสื่อออนไลน์*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อการวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัย

ชมัยภร แสงกระจ่าง, (บก.). 2565. *กล่าววิจารณ์ ดวงใจวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: โครงการชุมชนวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยออนไลน์.

ชมัยภร แสงกระจ่าง, (บก.). 2567. *หลากหลายคิด หลายรสบทวิจารณ์: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมและสื่อร่วมสมัยดีเด่น ดวงใจวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ร่วมกับศูนย์วิทยาการขั้นสูงด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิทยาการขั้นสูงแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รินฤทัย สัจจพันธ์, (บก.). 2556. *จากวินทร์ถึงปราบดา: ปราบฎการณ์ของการวิจารณ์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : ชมนาด.

รินฤทัย สัจจพันธ์, ชมัยภร แสงกระจ่าง, อรพินท์ คำสอน, (บก.). 2547. *พลังการวิจารณ์: วรรณศิลป์*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

รินฤทัย สัจจพันธ์. 2556. *อ่าน "ได้" อ่าน "เป็น": วิพากษ์ระหว่างบรรทัดวรรณกรรมร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

รินฤทัย สัจจพันธ์. 2559. *ชวน "อ่าน" ชวน "คิด" พินิจวรรณกรรมร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. 2563. *เมล็ดพันธุ์ใหม่ ดวงใจวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยกระทรวงวัฒนธรรม.

สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร์, (บก.) 2548. *ทางสายใหม่แห่งวรรณกรรมไทย: ทศนะวิจารณ์ต่อนวนิยายยุคแรก*. กรุงเทพฯ : ชมนาด

สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร, (บก.). 2547. มองข้ามบ้านักเขียน: เรื่องสั้นไทยในทัศนะนักวิจารณ์. กรุงเทพฯ :
ชมนาต

สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร. 2566 วรรณรสวิจารณ์. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษร
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แหล่งข้อมูลออนไลน์รวมบทวิจารณ์ที่ได้รับรางวัล

[บทวิจารณ์รางวัลกองทุน มล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ](#)

[ชุมชนวิจารณ์ออนไลน์ ดวงใจวิจารณ์](#)

[โครงการอ่านเขียนเรียนรู้สู่การวิจารณ์](#)